

Intonacija

Komentar

piše:

**Branimir
Pofuk**

Časna izdaja u kojoj je plemenito sudjelovati

Mi moramo redefinirati što znači voljeti ovu zemlju. Ako to ne učinimo, naša djeca će ubijati ili će biti ubijana."

Te je riječi napisala turska novinarka i spisateljica Ece Temelkuran. U njima je sažela motive i razloge zbog kojih se odvažila napisati knjigu o tursko-armenskoj podijeljenosti.

Te su riječi ujedno i jedan od najvažnijih zaključaka te knjige, objavljene 2010. godine na engleskom jeziku pod naslovom "Deep Mountain" (Duboka planina). Dvije godine prije objavljen izvornik na turskom nosi naslov "Ağrı'nın Derinliği". Na hrvatskom to znači "Dubina boli", s tim da je turska riječ za bol istodobno i tursko ime planine Ararat (Ağrı), koju iz Erevana, preko granice, s čežnjom gledaju Armenci.

Ece Temelkuran prešla je tu granicu i otišla najprije u Armeniju, a potom i širom svijeta, gdje god živi armenska dijaspora želeći čuti i zapisati njihove priče. Nije uvijek i svuda bila dobrodošla, kao što joj ni kod kuće nisu baš svi poželjeli sretan put. Imao sam povlasticu prošlih dana u Puli sve ovo naučiti upravo od autorice koja je gostovala na festivalu "Sa(n)jam knjige u Istri".

Ako nitko ne odustane od svojih priča i mitova, naša će i vaša djeca ponovno ubijati i biti ubijana, pouka je hrabre turske novinark

Kada bude objavljena na hrvatskom, a jedna je zagrebačka izdavačka kuća već pokazala interes i izrazila namjeru da to učini, ona će i za nas biti silno važna, korisna i poučna. Ece Temelkuran nije napisala historografsku studiju o genocidu koji je mlada turska država u nastajanju počinila nad svojim sugrađanima armenske nacionalnosti.

Taj događaj je činjenica o kojoj se ne raspravlja u njejoj knjizi. Njezina prava tema je bol koji ta otvorena rana već čitavo stoljeće pričinjava i jednom i drugom narodu. Ta knjiga je hrabar pokušaj razgovora.

U knjizi je jasno da Ece Temelkuran voli svoju domovinu. To je, pretpostavljam, bilo jasno i svima koji su je slušali u Puli, premda je veleposlanik Republike Turske imao potrebu izreći primjedbe takvom načinu iskazivanja ljubavi. Ali, on predstavlja državu, a Ece Temelkuran predstavlja samu sebe koju je stavila na kušnju. Ona ne želi biti nezainteresirano ili možda čak nadmeno objektivna, kao što često znaju "nepristrani" zapadnjaci, baveći se nama "divljima". Ona je uložila svu sebe da bi pokušala čuti i razumjeti poglede i mišljenja, ali isto tako i osjetiti emocije i jedne i druge strane. Pritom ne bježi od pripadanja jednoj od njih, uključujući i baštinjenu odgovornost.

Ali, ona želi da rijeka krvi jednom i zauvijek presahne. Ona strastveno vjeruje da je moguće voljeti svoju zemlju bez zazivanja nove krvi. Ona želi da smrt Hrant'a Dinka, njezina prijatelja i kolege čija je krv prolivena 2007. godine po istanbulskom asfaltu jer je bio posvećen istom cilju, ne bude uzaludna.

Na cijelom se Balkanu pred našim očima ovih dana događa utvrđivanje starih i stvaranje novih priča i mitova. Svaka strana ukopava se još dublje u svoju bol i uza svoje mrtve. Temelkuran upozorava: neki će od nas prije ili kasnije stradati od priča koje učimo, pamtimo i kojih se držimo. Pouka povijesti jasna je kao sunce: ako ne redefiniramo ljubav prema domovini, ako se držimo samo svojih istina i bacamo ih jedni drugima u lice poput noževa, naša će i vaša djeca opet ubijati ili će biti ubijana. Onaj tko pokuša mijenjati naučene priče, ostaje sam. Čak i dojučerašnji neupitni heroj postaje izdajnik. Ali, to je izdaja u kojoj je plemenito i časno sudjelovati.